

Forslag

til

Lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet.

Fremsat den 3. marts 1972 af *boligministeren*.

Kapitel 1.

Regionplanlægningen.

§ 1. Det påhviler amtsrådet for hovedstadsområdet, jfr. lov om en amtskommune for hovedstadsområdet, gennem en regionplanlægning at bidrage til en udvikling af området, der er gunstig for befolkningens trivsel og samfundsøkonomisk tilfredsstillende.

Stk. 2. Regionplanlægningen skal udføres under anlæggelse af en helhedsvurdering af den ønskelige udvikling i hovedstadsområdet og inden for de retningslinier, som måtte være fastsat som led i en landsplanlægning.

Stk. 3. Regionplanen vedtages af amtsrådet og skal godkendes af boligministeren.

Stk. 4. Det påhviler amtsrådet at virke for regionplanens gennemførelse, om fornødent ved udøvelse af de beføjelser, der i lovgivningen er tillagt amtsrådet.

§ 2. I regionplanen fastsættes retningslinier for arealanvendelsen i hovedstadsområdet vedrørende:

- 1) fordelingen af den fremtidige byvækst, dens omfang og beliggenhed, på de enkelte dele af området, herunder nærmere retningslinier for afgrænsningen af byzonerne,
- 2) fordelingen i hovedtræk af bebyggelsesarterne i byzonerne,
- 3) størrelsen og beliggenheden af overordnede centre, større tekniske anlæg og større offentlige institutioner,
- 4) beliggenheden af arealer til fritidsformål og sommerhus- og kolonihaveområder.

Boligmin. 2. kt. A. j. nr. 90-10-1971.

Stk. 2. I regionplanen fastsættes hovedretningslinier for:

- 1) byfornyelsen i de eksisterende bysamfund,
- 2) trafikbetjeningen i hovedstadsområdet,
- 3) vandforsyningen og spildevandsafledningen i området,
- 4) områdets forsyning med sygehuse m. v.,
- 5) områdets forsyning med anlæg m. v. til rekreative formål.

Stk. 3. I regionplanen fastsættes retningslinier for tidsfølgen for:

- 1) udbygningen af byzonerne,
- 2) byfornyelsen i de eksisterende bysamfund,
- 3) tilvejebringelsen af de nødvendige anlæg m. v. til opfyldelse af hovedretningslinierne for de i stk. 2, nr. 2-5, nævnte forhold.

Stk. 4. I regionplanen kan fastsættes retningslinier for andre forhold af væsentlig betydning for fremme af en hensigtsmæssig by- og bebyggelsesudvikling m. v. inden for hovedstadsområdet.

§ 3. Regionplanen udarbejdes under hensyntagen til:

- 1) foreliggende planer og igangværende planlægning for området eller dele deraf såsom den kommunale byplanlægning og sanerings-, byudviklings-, trafik-, vandforsynings-, kloak-, skole- og sygehusplanlægningen samt fredningsplanlægningen,
- 2) statens, amtsrådets og kommunalbe-

styrelsernes økonomiske langtidspanlægning.

Stk. 2. Under udarbejdelsen af regionplanen optager amtsrådet forhandling om planens indhold med kommunalbestyrelserne inden for området samt med de statslige og andre myndigheder og koncessionerede og tilsvarende virksomheder, som berøres af eller har indflydelse på regionplanen eller dens gennemførelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelserne og andre myndigheder samt koncessionerede og tilsvarende virksomheder inden for hovedstadsområdet skal efter anmodning fra amtsrådet afgive de oplysninger, der er påkrævede for regionplanlægningen.

§ 4. Når amtsrådet har vedtaget et forslag til regionplan, fremsendes forslaget til alle kommunalbestyrelser inden for hovedstadsområdet, til kommunalbestyrelserne og amtsrådene for de tilgrænsende kommuner og amtskommuner og til andre myndigheder og virksomheder, med hvem der er forhandlet i henhold til § 3, stk. 2. Samtidig hermed fremlægger amtsrådet forslaget til offentligt eftersyn og bekendtgør fremlæggelsen i Statstidende med angivelse af, hvortil eventuelle bemærkninger skal indgives.

Stk. 2. Efter forløbet af 6 måneder optager amtsrådet forslaget til eventuel ændring som følge af modtagne bemærkninger til forslaget og fremsender uden unødigt ophold til boligministerens godkendelse et endeligt vedtaget forslag bilagt de modtagne bemærkninger. Samtidig hermed fremlægger amtsrådet det endeligt vedtagne forslag til offentligt eftersyn, bekendtgør fremlæggelsen i Statstidende og underretter myndighederne nævnt i stk. 1 om de ændringer, som amtsrådet har foretaget i forhold til det tidligere forslag.

§ 5. Boligministeren gennemgår regionplanen i samarbejde med de ministre, hvis område i øvrigt berøres af planlægningsarbejdet. Det skal herved påses, at der er overensstemmelse med de rammer og retningslinier, der er afstukket som led i landsplandirektiver og statens økonomiske langtidspanlægning.

Stk. 2. Boligministeren kan undtage dele af regionplanen fra godkendelsen eller begrænse godkendelsen til dele af planen, hvis

en sådan delvis godkendelse findes hensigtsmæssig og skønnes at kunne ske uden væsentlig risiko for en uheldig foregribelse af planen som helhed.

Stk. 3. Boligministeren bekendtgør sin godkendelse af regionplanen i Statstidende og giver underretning om godkendelsen til myndighederne nævnt i stk. 1.

§ 6. Det påhviler amtsrådet at følge udviklingen i hovedstadsområdet og på baggrund af landsplanlægningen og den i § 3, stk. 1, nævnte planlægning drage omsorg for udarbejdelsen af tillæg til den godkendte regionplan, indtil tilvejebringelsen af en ny samlet regionplan findes påkrævet.

Stk. 2. Bestemmelserne i kap. 1 og 2 om udarbejdelsen og indholdet af regionplanen og om planens retsvirkninger finder tilsvarende anvendelse på tillæg til regionplanen.

Kapitel 2.

Regionplanens retsvirkninger.

§ 7. Når boligministeren har godkendt regionplanen helt eller delvis, påhviler det kommunalbestyrelserne i hovedstadsområdet at foretage deres planlægning og udføre anlægsdispositioner i overensstemmelse med de således godkendte retningslinier for udviklingen i hovedstadsområdet.

§ 8. Når regionplanen er godkendt af boligministeren helt eller delvis, skal hver kommunalbestyrelse i det af regionplanen omfattede område inden for en af amtsrådet fastsat frist tilvejebringe en oversigtlig byplan (dispositionsplan) med tilhørende tidsfølgeplan før bebyggelse og anlæg for kommunen i overensstemmelse med de godkendte retningslinier i regionplanen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens forslag til oversigtlig byplan skal fra det tidspunkt, hvor regionplanen er godkendt af boligministeren, godkendes af amtsrådet.

Stk. 3. Efter amtsrådets godkendelse af planen må kommunalbestyrelsen kun med amtsrådets samtykke foretage eller medvirke til foretagelsen af dispositioner, hvorved planen fraviges på mere end uvæsentlig måde. Efter modtagelsen af kommunalbestyrelsens forslag til oversigtlig byplan kan

amtsrådet bestemme, at forslaget straks skal have den i 1. pkt. nævnte virkning.

Stk. 4. Hvis en kommunalbestyrelse ikke opfylder pligten efter stk. 1, kan amtsrådet lade en for kommunalbestyrelsen bindende oversigtlig byplan tilvejebringe på kommunens bekostning.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan påklage amtsrådets afgørelser efter stk. 3 og 4 til boligministeren.

§ 9. Når en oversigtlig byplan for en kommune er godkendt af amtsrådet i medfør af § 8, overtager amtsrådet de beføjelser vedrørende tilvejebringelsen af byplanvedtægter for den pågældende kommune, som i byplanlovens § 1, stk. 1, og §§ 7-9 er tillagt boligministeren.

Stk. 2. Et foreløbigt forbud i medfør af byplanlovens § 9 kan påklages til boligministeren 4 uger efter at forbudet er meddelt den pågældende.

§ 10. Når en oversigtlig byplan er godkendt, kan amtsrådet pålægge vedkommende kommunalbestyrelse inden for en af amtsrådet fastsat frist at udfylde den oversigtlige byplan ved tilvejebringelse af byplanvedtægter eller byggeområdebestemmelser i kommunens bygningsvedtægt. Amtsrådet kan endvidere pålægge kommunalbestyrelsen at bringe et i en byplanvedtægt fastlagt eller forudsat kommunalt anlæg til udførelse.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke opfylder et pålæg efter stk. 1, kan amtsrådet på kommunens bekostning lade byplanvedtægten eller byggeområdebestemmelserne i bygningsvedtægten tilvejebringe og i fornødent omfang bringe de anlæg, der er fastlagt eller forudsat i en byplanvedtægt, til udførelse. Amtsrådet kan herunder udøve de beføjelser, der efter lovgivningen tilkommer kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan påklage amtsrådets beslutninger efter stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., til boligministeren.

§ 11. I tilfælde, hvor flere kommuner omfattes eller berøres af en større samlet bydannelse, der er fastlagt i den godkendte regionplan, kan amtsrådet overtage den nærmere byplanlægning for området og udøve de beføjelser, der efter lovgivningen tilkommer kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan påklage amtsrådets beslutning efter stk. 1 til boligministeren.

§ 12. Når regionplanen er godkendt af boligministeren helt eller delvis, kan boligministeren efter amtsrådets indstilling ophæve byudviklingsudvalgene inden for hovedstadsområdet og bestemme, at en kommune ikke længere skal være en del af et byudviklingsområde. Boligministeren bekendtgør beslutninger efter 1. pkt. i Statstidende.

Kapitel 3.

Amtsrådets opgaver i øvrigt.

§ 13. Der skal gives amtsrådet lejlighed til at udtale sig, forinden:

1) boligministeren godkender en byudviklingsplan for en del af hovedstadsområdet, jfr. § 19, stk. 3, og by- og landzonelovens § 21,

2) ministeren for kulturelle anliggender godkender en fredningsplan for en del af hovedstadsområdet, jfr. naturfredningslovens § 37,

3) boligministeren træffer beslutning om, at et område inden for hovedstadsområdet skal undergives storsanerering, jfr. saneringslovens § 26,

4) boligministeren godkender en dispositionsplan eller en byplanvedtægt for en del af hovedstadsområdet, jfr. byplanlovens § 1,

5) boligministeren stadfæster en bygningsvedtægt for en kommune i hovedstadsområdet, når vedtægten indeholder bestemmelser om grundkredse eller byggeområder, jfr. byggelovens § 7, stk. 3, og § 16,

6) Københavns kommunalbestyrelse træffer beslutning om byggeområder, jfr. bygge lov for staden København § 12,

7) en statslig eller kommunal myndighed eller en koncessioneret eller tilsvarende virksomhed træffer beslutning om beliggenheden eller udførelsen af større anlæg eller institutioner inden for hovedstadsområdet.

§ 14. For at forhindre en ud fra regionplanmæssige hensyn uønsket udvikling inden for byzoner eller for at sikre overholdelsen af den tidsfølge for byzonernes udbygning, der er fastlagt i en godkendt regionplan, kan amtsrådet pålægge en kommunalbestyrelse i hovedstadsområdet indtil videre

ikke at medvirke ved privat eller offentlig byggemodning inden for nærmere afgrænsede områder. Kommunalbestyrelsen kan påklage et sådant pålæg til boligministeren.

§ 15. Amtsrådet yder bistand til en samordning af kommunernes byplanlægning og skal på begæring af en kommunalbestyrelse rådgive denne under udarbejdelsen af oversigtlig byplan (dispositionsplan), byplanvedtægter og bestemmelser om grundkredse eller byggeområder i bygningsvedtægt.

§ 16. Boligministeren kan pålægge amtsrådet til brug for udførelsen af landsplanarbejdet at tilvejebringe særligt oplysningsmateriale for hovedstadsområdet eller dele af området.

Kapitel 4.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. april 1974.

§ 18. De beføjelser, der efter denne lov tilkommer amtsrådet, udøves indtil den 1. april 1977 af det fælles amtsråd for hovedstadsområdet, jfr. § 19 i lov om en amtskommune for hovedstadsområdet.

§ 19. § 3 i byplanloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 63 af 20. februar 1970, ophæves, for så vidt angår hovedstadsområdet.

Stk. 2. Fra det i § 9, stk. 1, nævnte tidspunkt ophæves § 1, stk. 5-9, i byplanloven, for så vidt angår den pågældende kommune.

Stk. 3. Efter indstilling fra amtsrådet kan boligministeren udskyde ikrafttrædelsen af § 8, stk. 2, jfr. § 9.

Stk. 4. Inden for hovedstadsområdet udøver boligministeren de beføjelser, der efter § 21, stk. 3, i lov om by- og landzoner tilkommer det i byplanlovens § 4 omhandlede byplannævn.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Den 30. april 1971 afgav det af indenrigsministeren den 5. maj 1970 nedsatte hovedstadsreformudvalg sin betænkning om en hovedstadsordning. Udvalgets flertal anbefalede indførelsen af en treleddet ordning (kommunalbestyrelser, amtsråd, hovedstadsråd), medens et mindretal anbefalede en toleddet ordning (kommunalbestyrelser, storamtsråd).

I betænkningen er indeholdt en skitse til lovbestemmelser om regionsplanlægning for hovedstadsområdet og deraf følgende ændringer i lovgivningen om primærkommunal byplanlægning m. v. Skitsen bygger på udvalgsflertallets forslag om en treleddet hovedstadsordning og går ud på, at hovedstadsrådet som regionorgan skal tilvejebringe en for kommunerne bindende regionplan og overtage visse af boligministerens beføjelser i henhold til byplanloven. Der henvises til udvalgsbetænkningens side 18-22 og 52-53. Mindretallet, der anbefalede en toleddet ordning, var imidlertid enig i skitsen alene med de ændringer, der følger af en storamtsordning.

Regeringen har besluttet at søge en toleddet hovedstadsordning gennemført. Der henvises til det af indenrigsministeren samtidig hermed fremsatte for-

slag til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet.

Nærværende lovforslag er i det væsentlige i overensstemmelse med skitsen i udvalgsbetænkningen med de ændringer, der følger af en toleddet hovedstadsordning. Regionorganet, der skal tilvejebringe regionplanen og overtage visse af boligministerens beføjelser i henhold til byplanloven, er således det foreslåede amtsråd for hovedstadsområdet (indtil den 1. april 1977 dog det fælles amtsråd, der er foreslået i § 19 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet).

Regionplanlægningen for hovedstadsområdet.

Hovedstadsreformudvalget offentliggjorde i januar 1971 en redegørelse for hovedstadsrådets forhold under titlen „Hovedstadsområdet. Befolkning, opgaver, økonomi“. Denne redegørelse indeholder side 45-53 en gennemgang af det egnsplanarbejde, der hidtil er udført for hovedstadsområdet. Fælles for dette arbejde har det været, at det hvilede på private initiativer eller på et frivilligt fælleskommunalt samarbejde omfattende større eller mindre dele af hovedstadsområdet, og at planlægningsresultaterne kun har været vejledende for de implicerede kommuner m. v.

Særligt skal nævnes egnsplanskitsen fra 1948 (den såkaldte fingerplan) udarbejdet af egnsplankontoret, under egnsplanudvalget, der oprindeligt blev nedsat af Dansk Byplanlaboratorium i 1928. Denne plan fremkom samtidig med fremsættelsen af den nu ophævede lov af 23. april 1949 om regulering af bymæssige bebyggelser. Loven medførte, at fingerplanens forslag til den bymæssige bebyggelses afgrænsning kunne gennemføres.

Endvidere skal nævnes principskitsen til egnsplan for byudviklingen indtil 1980, der forelå i 1960 udarbejdet af egnsplansekretariatet under byplannævnets hovedstadsafdeling, som i 1957 havde efterkommet en anmodning fra det kommunale samarbejdsorgan Hovedstadskommunernes Samråd om at forestå en genoptagelse af egnsplanarbejdet. Principskitsen af 1960 omfattede hele hovedstadsområdet, som det nu foreslås afgrænset, d. v. s. de 2 centralkommuner og de 3 hovedstadsamter. Skitsen lagde hovedvægten på en byudvikling vest og sydvest for København og sigtet med principskitsen lå bag fremkomsten af lov af 17. maj 1961 om planlægning af Køge Bugt-området.

Principskitsen af 1960 blev efter byplannævnets henstilling gennemgået kritisk af et af boligministeren nedsat teknikerudvalg, der også rummede repræsentanter for staten. Gennemgangen resulterede i en 1. etape-plan, der i 1963 blev tiltrådt af byplannævnets hovedstadsafdeling.

Endelig skal nævnes det oplæg til en regionplan for hovedstadsområdet for tiden indtil 1985, som i december 1971 er udsendt af egnsplanrådet, der efter forslag fra byplannævnet blev dannet i 1967 ved aftale mellem de 2 centralkommuner og de 3 amtskommuner. Dette oplæg er offentliggjort til kritik, forinden egnsplanrådet vedtager en regionplan. I forbindelse med denne offentliggørelse er det fra egnsplanrådets side og fra anden side stærkt fremhævet, at det vil være en uomgængelig forudsætning for gennemførelsen af den regionplan, der udarbejdes, efter at det ved offentliggørelsen fremkomne materiale er bearbejdet og indpasset i en ny plan, at der sikres en mulighed for styring af planen, som omfatter hele hovedstadsområdet, og som etablerer et integreret planlægnings- og administrationssystem.

Hovedlinierne i lovforslaget.

Som det fremgår af hovedstadsreformudvalgets betænkning er en regionplanlægning en integreret del af en hovedstadsordning. Denne regionplanlægning må gennemføres indenfor retningslinierne for en landsplanlægning. Om denne sidstes form og indhold foregår der for tiden overvejelser.

På grundlag af de indtil nu indhøstede erfaringer har man søgt at udforme et regelsæt om regionplanlægning for hovedstadsområdet, som lægger vægt på de hidtil indvundne erfaringer, og som tillige er fleksibelt nok til at imødegå fremtidige regler herom.

Det må dog påregnes, at der på baggrund af indvundne erfaringer senere kan blive tale om at ajourføre det foreslåede system, f. eks. i forbindelse med gennemførelse af en generel reform af planlægningslovgivningen.

Indtil den foreslåede ikrafttræden af loven den 1. april 1974 opretholdes den gældende planlægningslovgivning uændret. Regionplanlægningen udføres fortsat af egnsplanrådet som et af de implicerede kommuner og amtskommuner i fællesskab etableret organ, men egnsplanrådets eventuelle vedtagelse af en regionplan vil ikke medføre, at planen får bindende virkning.

Fra den 1. april 1974 overgår regionplanlægningen til det fælles amtsråd, og en regionplan skal derefter tilvejebringes i overensstemmelse med lovens regler om planens indhold og tilblivelse (§§ 1-4). Det forudsættes, at egnsplanrådet udfører sit fortsatte regionplanarbejde indtil 1. april 1974 uden hensyntagen til disse bestemmelser.

Fra den 1. april 1974 inddrages endvidere amtsrådet i den administrative behandling af forslag til byudviklingsplaner, fredningsplaner, dispositionsplaner, byplanvedtægter m. v. og skal høres, førend der træffes beslutning om beliggenheden eller udførelsen af større anlæg eller institutioner inden for hovedstadsområdet (§ 13). Endvidere overgår kompetencen til at godkende byudviklingsplaner i hovedstadsområdet fra byplannævnet til boligministeren (§ 19, stk. 4).

Allerede fra 1. april 1974 får amtsrådet pligt til at bistå kommunerne ved deres byplanlægning (§ 15) og beføjelse til at påbyde kommunerne at undlade offentlig eller privat byggemodning af byzonearealer, når en byudvikling på de pågældende arealer er uønsket ud fra regionplanmæssige hensyn (§ 14).

Når en regionplan er godkendt af boligministeren helt eller delvis (§ 5), indtræder der en pligt for kommunalbestyrelserne til at foretage supplerende planlægning og udføre anlægsdispositioner i overensstemmelse med regionplanen (§ 7 og § 8, stk. 1). Endvidere overføres til amtsrådet boligministerens kompetence til at godkende dispositionsplaner (§ 8), med mindre boligministeren udskyder denne overførelse, jfr. § 19, stk. 3. Boligministeren bevarer kompetencen til at godkende bygningsvedtægter.

Byudviklingsudvalgene kan ophæves, og dermed muligheden for at fastlægge byzoner ved byudviklingsplan (§ 12). Det vil følge af byudviklings-

udvalgenes ophævelse, at dispensationer fra by- og landzonelovens landzonebestemmelser derefter gives af amtsrådet.

Når amtsrådet har godkendt en dispositionsplan for en kommune, overføres til amtsrådet boligministerens kompetence til at godkende partielle byplanvedtægter og til at påbyde udførelsen af sådan planlægning eller af anlæg, der er fastlagt eller forudsat i en byplanvedtægt (§§ 9-11).

Administrative og økonomiske konsekvenser af lovforslaget.

På indeværende tidspunkt er man ikke i stand til at redegøre i mere end generelle vendinger for de administrative og økonomiske konsekvenser af forslaget.

Der er tale om en udstrakt decentralisering fra boligministeriet til amtsrådet.

På den anden side må antallet af ankesager forventes at stige i betydelig grad, og behandlingen af disse må i boligministeriet forudsætte en løbende medleven i hovedstadsområdets planlægning for at de afgørelser, der skal træffes, skal få den nødvendige baggrund. Hertil kommer den nødvendige arbejdskraft til arbejde med generelle direktiver og med landsplanarbejdet, hvad der bliver forøget behov for med henblik på at sikre en overensstemmelse med synspunkter og standarder og normer i den øvrige del af landet.

Man ser sig imidlertid ikke i stand til på indeværende tidspunkt at fremkomme med et begrundet skøn over, om decentraliseringens virkninger vil opveje belastningen ved at følge udviklingen både generelt og med særlig henblik på hovedstadsområdet.

En konsekvens af lovforslagets gennemførelse vil blive, at amtsrådet, jfr. lovforslaget om en amtskommune for hovedstadsområdet, vil skulle varetage en i realiteten løbende regionplanlægning og en virksomhed med hensyn til behandlingen af forslag til kommunens byplaner. Omfanget af arbejdet med denne planlægnings- og godkendelsesvirksomhed er man på indeværende tidspunkt ude af stand til at skønne over.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1.

I dette kapitel er optaget bestemmelserne om regionplanlægningens udførelse og regionplanens indhold og tilvejebringelse.

Til § 1.

I stk. 1 angives kort målsætningen for regionplanlægningen for hovedstadsområdet, d. v. s. de

nuværende Københavns, Frederiksborg og Roskilde amtskommuner samt Københavns og Frederiksborg kommuner, jfr. lov om en amtskommune for hovedstadsområdet. Hovedformålet med enhver fysisk planlægningsvirksomhed bør være bedst muligt at tilfredsstille menneskenes fysiske, psykiske og sociale behov på et realistisk økonomisk grundlag. Også en regionplanlægning for hovedstadsområdet må udføres med dette mål for øje.

I stk. 2 fremhæves for det første den ledetråd for regionplanlægningen, at der må anlægges et helhedssynspunkt på udviklingen i hovedstadsområdet, således at lokale interesser eller andre særinteresser ikke bliver eneafgørende.

Dernæst fremhæves i stk. 2 regionplanlægningens afhængighed af en landsplanlægning. For tiden udføres landsplanarbejdet på grundlag af en regeringsbeslutning i 1961 om nedsættelse af et landsplanudvalg. Regeringen agter imidlertid at søge landsplanlægningen lovfæstet som led i en fortsat reform af planlægningslovgivningen. Det bør dog allerede i denne særlige lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet markeres, at en regionplanlægning må være i overensstemmelse med de landspolitiske beslutninger, der træffes som led i en landsplanlægning.

Ved de foreslåede bestemmelser i § 1 og i overensstemmelse med § 13 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet henlægges regionplanlægningen i hovedstadsområdet, således som dette område er afgrænset i § 1 i det nævnte lovforslag, til det nye amtsråd, der foreslås dannet pr. 1. april 1977. Allerede med virkning fra 1. april 1974 foreslås imidlertid etableret et fælles amtsråd, jfr. § 19 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet, og det følger af § 18 i nærværende lovforslag, at det fælles amtsråd — i overensstemmelse med § 20 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet — varetager regionplanlægningen i overgangsperioden mellem 1. april 1974 og 1. april 1977.

Bestemmelsen i stk. 3 om, at boligministeren skal godkende den af amtsrådet (eller det fælles amtsråd) vedtagne regionplan, tilsigter at sikre den nødvendige koordinering med landsplanlægningen og med den statslige sektorplanlægning, der forudsætningsvis — og under gensidig vekselvirkning — indgår i regionplanen. På grundlag af den gældende lovgivning er bestemmelsen en forudsætning for den decentralisering, der følger af lovforslagets § 8, stk. 2, og § 9 om overførelse fra boligministeren til amtsrådet af kompetencen til at godkende dispositionsplaner og byplanvedtægter. Det vil i forbindelse med den ovenfor nævnte lovgivning om landsplan-

lægning, som regeringen har under forberedelse, blive overvejet, om beføjelsen til at godkende en regionplan i stedet bør henlægges til et særligt landsplanorgan.

Til § 2.

Bestemmelserne angiver regionplanens indhold og anvender udtrykkene „retningslinier“ (stk. 1, 3 og 4) og „hovedretningslinier“ (stk. 2) som en tilkendegivelse af, at regionplanen ikke skal indeholde en detaljeret normering, men blot i store træk angive rammerne for den udfyldende planlægning. Regionplanen vil således ikke være umiddelbart bindende for borgerne, men alene normgivende for de kommunale myndigheder, jfr. lovforslagets § 7, således at en bindende virkning for borgerne først indtræder ved disse myndigheders omdannelse, konkretisering og udfyldelse af regionplanen i supplerende planlægning i henhold til lovgivningen og i konkrete afgørelser truffet med hjemmel i anden lovgivning.

Den foreslåede bindende virkning af regionplanen over for de kommunale myndigheder gør det nødvendigt, at regionplanen opdeles klart i henholdsvis en beskrivende og en dispositiv bestanddel. Oplysninger om indsamlede data, analyser af disse, beregninger og prognoser samt diskussion af alternativer er eksempler på forhold, der udgør baggrunden for amtsrådets vedtagelse og boligministerens godkendelse af retningslinierne for den kommende udvikling inden for hovedstadsområdet. Denne bestanddel af regionplanen egner sig selvsagt ikke til vedtagelse og godkendelse. Det er derimod påkrævet, at de bindende tilkendegivelser i regionplanen får en fremtræden i både tekst og kortbilag, som gør det muligt klart at udskille denne dispositive bestanddel af planen til genstand for amtsrådets vedtagelse og boligministerens godkendelse. Lovforslaget vil herved nødvendiggøre en klarere opdeling af regionplanen i de nævnte to bestanddele, end man almindeligvis har set i det egns- og regionplanarbejde, der hidtil har været udført.

Stk. 1 omhandler arealanvendelsen inden for planlægningsområdet, og der gives amtsrådet hjemmel til gennem regionplanen at fastlægge en lokaliseringspolitik både for så vidt angår den befolknings- og erhvervsmæssige udvikling, de for befolkningen ønskelige rekreative områder og de større tekniske anlæg, såvel forsynings- som trafik anlæg, og offentlige institutioner i hele hovedstadsområdet. Regionplanlægningens hovedopgave i så henseende er at sikre, at fordelingen og beliggenheden af anlæggene koordineres og afbalanceres i forhold til hinanden. Udtrykket bebyggelsesarter i pkt. b. må

forstås i videste forstand som boliger, industri, centre m. v.

Stk. 2 omhandler væsentlige regionale sektorplanlægninger, for hvis indhold der i regionplanen må kunne gives hovedretningslinier. Med udtrykket „hovedretningslinier“ tilsigtes det at angive, at regionplanens angivelse af rammer for den i stk. 2 nævnte sektorplanlægning må være mere hovedtreksbetonet end regionplanens direktiver for arealanvendelsen. Dette har sammenhæng med, at størstedelen af den nævnte regionale sektorplanlægning i henhold til anden lovgivning forudsættes udført af amtsrådet, jfr. § 13 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet, eller i nært samarbejde med amtsrådet.

Stk. 3 afgiver hjemmel for, at regionplanen fastlægger en tidsfølge for realisationen af regionplanen for så vidt angår udbygningen af byzonerne, byfornyelsen og etableringen af de nødvendige anlæg m. v., der indgår i den øvrige i stk. 2 nævnte sektorplanlægning. Med ordet „tidsfølge“ er det tilsigtet at give udtryk for, at regionplanen må fastlægge den nødvendige koordinering af de forskellige bygge- og anlægsarbejder i tidsmæssig henseende uden dermed at foreskrive nøjagtige tidspunkter for arbejdernes udførelse. Der må antages i højere grad at blive tale om en prioritering af de enkelte arbejder, herunder en angivelse af rækkefølgen af forskellige dispositioner, end der vil blive tale om præcise tidsangivelser. En sådan tidsfølgeplan vil også have betydning for den jordpolitik, man vil lægge til grund. På den anden side vil en tidsfølgeplan alene ikke repræsentere den samordning med den økonomiske langtidspanlægning, som er omtalt i forslaget § 3, stk. 1, nr. 2. Den pågældende samordning må ske på et tidligt tidspunkt i planlægningsprocessen og må give sig udslag i regionplanens indhold i det hele, ikke blot i tidsfølgeplanen.

Særligt om byfornyelse bemærkes, at det af hensyn til dennes indflydelse på udviklingen i hele hovedstadsområdet (centerstruktur, opførelse af erstatningsboliger) må anses for nødvendigt, at regionplanen indeholder hovedretningslinier for byfornyelsens omfang og fastsætter en tidsfølge for løsningen af byfornyelsesopgaverne. Kun herved vil byfornyelsen kunne indpasses i den samlede fysiske og økonomiske aktivitet i området. For så vidt angår saneringen vil der herved opstå en vekselvirkning mellem regionplanlægningen og den i saneringslovens § 3 forlangte tidsfølgeplanlægning af saneringsvirksomheden i de enkelte kommuner med mere end 25.000 indbyggere.

I stk. 4 åbnes der mulighed for, at regionplanen kan indeholde retningslinier også for andre forhold

F. t. I. om regionplanlægning i hovedstadsområdet.

af væsentlig betydning for by- og bebyggelsesudviklingen m. v. i hovedstadsområdet. Der tænkes her ved på f. eks. skoleplanlægningen, hvor det kan være hensigtsmæssigt, at regionplanen kan give nærmere retningslinier ikke blot for beliggenheden af de større herhenhørende institutioner, jfr. stk. 1, nr. 3.

Til § 3.

Stk. 1 angiver afhængighedsforholdet mellem på den ene side regionplanen og på den anden side både den kommunale byplanlægning, den statslige, regionale og kommunale sektorplanlægning og den økonomiske langtidspanlægning på såvel det kommunale, det amtskommunale som det statslige niveau.

Det er ikke hensigten, at regionplanen nødvendigvis skal baseres på og være i overensstemmelse med den allerede udførte planlægning for dele af hovedstadsområdet, hvad enten denne er udført af staten, amtsrådene, kommunerne eller andre organer. Som det er udtrykt i lovforslagets § 1, stk. 2, må amtsrådets regionplanlægning foregå under en helhedsbedømmelse af den ønskelige udvikling i hovedstadsområdet. Der må derfor være adgang for amtsrådet til i regionplanen ud fra en sådan helhedsvurdering at søge at modificere eller ændre allerede foreliggende planer for den fremtidige udvikling i den retning, regionplanen peger. I denne forbindelse skal dog nævnes, at en plan for udviklingen over en årrække kan være påbegyndt realiseret i en sådan grad, at planen ikke realistisk kan tænkes ændret, eller eksempelvis, at by- og landzone-loven ikke hjemler at et i en byudviklingsplan fastlagt byzoneareal overføres til landzone.

Fredningsplanlægning i nr. 1 er taget i vid forstand og dækker således også de i henhold til naturfredningslovens § 35 hjemlede landskabsanalyser, der for regionen udarbejdes af fredningsplanudvalget for København, Frederiksborg og Roskilde amter. Landskabsanalyserne har en lang række funktioner, blandt andet er de vejledende for de bebyggelsesregulerende myndigheder, men også for el-selskaber, jfr. ministeriet for kulturelle anliggender's bekendtgørelse nr. 344 af 14. juli 1971, samt for vejmyndigheder, hvor der påtænkes en lignende bekendtgørelse. Et løbende samarbejde vil i øvrigt være hensigtsmæssigt mellem fredningsplanudvalget og amtsrådet med henblik på at sikre, at landskabsanalyser, rekreative og videnskabelige interesser bliver tilgodeset ved regionplanlægningen.

Med angivelsen af, at regionplanen skal udarbejdes under hensyntagen til den økonomiske langtidspanlægning, er tilsigtet en tilkendegivelse af, at der må

tilstræbes overensstemmelse mellem den fysiske og den økonomiske planlægning, men at regionplanlægningen ikke på forhånd bør begrænses af hensyn til f. eks. de enkelte kommuners økonomi. Også for så vidt angår den økonomiske planlægning vil der være en gensidig vekselvirkning over for regionplanlægningen. På den ene side tilvejebringer regionplanen et langsigtet overblik over de investeringer, det offentlige må foretage inden for området, og udgør derved en af forudsætningerne for den økonomiske langtidspanlægning. På den anden side vil eventuelle ændringer i den økonomiske planlægning kunne influere på regionplanens indhold.

Med den forhandlingspligt for amtsrådet, som foreskrives i *stk. 2*, tilsigtes det at angive, at regionplanen vel udarbejdes af amtsrådet selv og på dettes ansvar, således at amtsrådet ikke er bundet til at følge foreliggende planer eller forslag udarbejdet af andre myndigheder, men at regionplanlægningen selvsagt må foregå i nær kontakt med de berørte myndigheder m. v., herunder de tilgrænsende kommuner og amtskommuner.

Bestemmelserne i *stk. 2* udelukker ikke en ordning, hvorefter det nødvendige løbende samarbejde mellem amtsrådet og statslige planlægningsorganer formaliseres ved etablering af et særligt kontaktorgan.

Til § 4.

De foreslåede bestemmelser om godkendelsesproceduren tilsigter at muliggøre, at enhver i planen interesseret — myndigheder, organisationer og private — får adgang til at fremsætte indvendinger eller ændringsforslag til bedømmelse både af amtsrådet og af boligministeren, forinden regionplanen godkendes.

Til § 5.

Det er fundet væsentligt at fremhæve (i *stk. 1*), at boligministeren under hensyn til koordinering af de statslige interesser i området, gennemgår regionplanen i samarbejde med de berørte ministre.

Stk. 2 har sin begrundelse i, at det ikke kan udelukkes, at der for dele af regionplanens indhold enten for generelle forhold for hele egnen eller for et bestemt geografisk afgrænset område vil foreligge så uafklarede forhold eller en sådan afhængighed af f. eks. statslig sektorplanlægning, som der endnu ikke er truffet endelig afgørelse om, at boligministeren alene af denne grund i og for sig kunne nægte at godkende regionplanen, fordi den ikke opfyldte lovens krav til indholdet.

Det er derfor ønskeligt, at der som foreslået i forslaget § 5, stk. 2, åbnes mulighed for, at boligministeren kan foretage en partiel godkendelse af regionplanen og derved gøre de dele af planen

bindende, som er upåvirket eller dog kun i ringe grad påvirkes af løsningen af de tvivlsomme spørgsmål. Eksempelvis bør uafklarede problemer vedrørende det overordnede vejnet i en del af hovedstadsområdet ikke forhindre, at boligministeren kan godkende regionplanen for så vidt angår det øvrige geografiske område. Det bør være muligt for boligministeren i den udstrækning, som — i eksemplet — de uafklarede vejspørgsmål gør det påkrævet, at undtage dele af regionplanen — indholdsmæssigt eller områdemæssigt — fra sin godkendelse, hvad enten disse dele vedrører en bestemt sektorplanlægning eller et geografisk afgrænset område. Der vil på den anden side også kunne tænkes tilfælde, hvor det findes ønskeligt, at dele af regionplanen så snart som muligt tillægges den af godkendelsen følgende bindende virkning, hvad enten det er regionplanens retningslinier for en bestemt sektorplanlægning, eller der er tale om et geografisk afgrænset område. Men det må under alle omstændigheder være en forudsætning for en sådan partiel eller forlods godkendelse af regionplanen, at den begrænsede godkendelse ikke præjudicerer planen som helhed på væsentlige punkter.

Det må dog med hensyn til partiel godkendelse i henhold til forslaget § 5, stk. 2, være et stedse bagved liggende mål, at der bør foreligge og kunne planlægges videre samt administreres efter en godkendt regionplan. Med den hast, udviklingen af mål og forudsætninger forløber, vil man ikke kunne forvente, at der med en regionplan kan foreligge en afklaring af alle forudsætninger og sammenhænge.

Det skal endvidere fremhæves, at man har valgt ikke i lovforslaget at give boligministeren beføjelse til på egen hånd at foretage ændringer i den af amtsrådet vedtagne regionplan, således som f. eks. byplannævnet efter by- og landzonelovens § 21, stk. 3, har beføjelse til ved sin godkendelse af en byudviklingsplan at foretage sådanne ændringer i planen, som det finder hensigtsmæssige. Man har heller ikke i forslaget optaget en bestemmelse, hvorefter boligministeren kan pålægge amtsrådet at revidere en godkendt regionplan. Den beføjelse, der foreslås tillagt boligministeren i lovforslagets § 5, er begrænset til at unddrage dele af den af amtsrådet vedtagne regionplan fra sin godkendelse. Der skal således foreligge identitet mellem genstanden for amtsrådets vedtagelse og ministerens — omend partielle — godkendelse. Det er imidlertid ikke anset for nødvendigt i lovtæksten at udtale, at ministeren i forbindelse med en sådan begrænset godkendelse kan foretage redaktionelle ændringer og rettelser af detaljer.

Det er heller ikke anset for nødvendigt udtrykkeligt at foreskrive, at boligministeren i tilfælde, hvor bestemmelserne i § 5 påtænkes bragt i anvendelse, skal orientere amtsrådet herom og give rådet lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet.

Til § 6.

Lovforslaget foreskriver ikke nogen bestemt planlægningsperiode eller gyldighedsperiode for regionplanen for hovedstadsområdet. Det findes ønskeligt at overlade de implicerede myndigheder selv — inden for de forskrifter, der måtte findes i lovgivningen i øvrigt — at fastlægge det åremål, som regionplanen skal vedrøre. Det forekommer imidlertid rimeligt at stille mod en planlægningsperiode på mindst 15 år, svarende til praksis for den kommunale dispositionsplanlægning, og således at der finder en etapeopdeling sted, jfr. også lovforslagets § 2, stk. 3, om tidsfølgefastsættelse.

Regionplanlægning er imidlertid en løbende proces, og allerede straks efter tilvejebringelsen af den første regionplan vil amtsrådet være nødt til at videreføre planlægningsarbejdet og forberede en udvikelse i tidsmæssig henseende af den godkendte plan. Der må også realistisk forudses et behov for ændringer i den godkendte regionplan som følge af f. eks. ændrede forudsætninger med hensyn til udviklingshastigheden, ændringer i den økonomiske langtidspanlægning eller fremkomsten af landspolitisk motiverede direktiver for regionplanlægningen. Sådanne ændringer af regionplanen bør gennemføres efter de samme regler, der gælder for regionplanen som helhed, og fremtræde formelt som tillæg til regionplanen.

Det forekommer ikke påkrævet at foreskrive, hvornår en ny samlet regionplan for hele området skal tilvejebringes. Allerede hensynet til overskueligheden tilsiger imidlertid, at der efter godkendelsen af en række tillæg til regionplanen finder en samarbejdning sted i en samlet plan. Der er som nævnt ikke foreslået en adgang for boligministeren til at pålægge amtsrådet at revidere regionplanen, helt eller delvis, idet det findes ubetænkeligt at overlade til amtsrådet at afgøre, hvornår den løbende tilpasning af regionplanlægningen bør give sig udtryk i en ny plan.

Til kapitel 2.

I kapitel 2 er optaget bestemmelserne om regionplanens retsvirkninger.

Til § 7.

Da regionplanlægning er udtryk for en samlet stillingtagen til den ønskelige udvikling i regionen

på grundlag af en helhedsvurdering, vil det kunne forekomme, at regionplanen ikke fuldt ud kan tiltrædes af den enkelte kommunalbestyrelse. Det følger af de foreslåede bestemmelser i § 3, stk. 2, og § 4, at alle kommunalbestyrelser inden for hovedstadsområdet er tilsikret en adgang til at fremkomme med forslag til og indvendinger mod det påtænkte indhold af regionplanen, før den vedtages af amtsrådet og godkendes af boligministeren. Det er imidlertid afgørende nødvendigt, at regionplanen med det indhold, som den efter en bedømmelse af de eventuelt fremkomne indsigelser har fået ved boligministerens godkendelse, ikke gennemhulles ved kommunale dispositioner i strid med planens målsætning. Sådanne dispositioner, der måske ud fra en mere begrænset synsvinkel kan forekomme yderst rimelige og forsvarlige, vil kunne skabe usikkerhed for andre kommuners dispositioner med mulig udskydelse eller opgivelse af anlægsarbejder i overensstemmelse med regionplanen til følge og dermed i virkeligheden være til skade for udviklingen i hovedstadsområdet som helhed.

Det foreslås derfor, at der tillægges regionplanlægningen i hovedstadsområdet den bindende virkning, at alle kommunalbestyrelser inden for dette område skal foretage deres planlægning — såvel fysisk som økonomisk planlægning og såvel sammenfattende planlægning som sektorplanlægning — i overensstemmelse med regionplanen i den udstrækning, hvori denne er blevet godkendt af boligministeren. Også de anlægsdispositioner, som kommunalbestyrelserne i hovedstadsområdet foretager, må være i overensstemmelse med den godkendte regionplan.

I det omfang, denne for kommunerne bindende virkning af regionplanen måtte medføre økonomiske konsekvenser for en kommune, som kommunen ikke på det i regionplanen foreskrevne tidspunkt magter, må der som et modstykke til kommunernes forpligtelser påhvile amtsrådet en pligt til at sætte sine økonomiske ressourcer ind. Der henvises herved til § 14 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet, samt til forslaget til lov om udlicning i hovedstadsområdet.

Til § 8.

Dispositionsplaner er ikke direkte omhandlet i byplanloven, men har fundet anvendelse i praksis som forløbere bl. a. for den mere detaljerede byplanlægning i byplanvedtægter for mindre områder og for grundkreds- og byggeområdeinddelingerne i kommunernes bygningsvedtægter.

De fleste kommuner inden for hovedstadsområdet har tilvejebragt dispositionsplaner. En del planer

foreligger dog kun som forslag. Som følge af kommunesammenlægningerne pr. 1. april 1970 er en omfattende revision af planerne nu i gang.

Som nævnt i de indledende bemærkninger står den primærkommunale byplanlægning og regionplanlægningen i et indbyrdes afhængighedsforhold, og efter lovforslaget § 3 skal regionplanen udarbejdes under hensyntagen til bl. a. kommunernes dispositionsplanlægning. Men når en regionplan foreligger godkendt, må det være nødvendigt, at kommunernes dispositionsplaner bliver tilpasset regionplanen. Som kommunernes langsigtede handlingsprogrammer vil dispositionsplanerne udgøre et nødvendigt bindeled mellem på den ene side regionplanen og på den anden side dels de for borgerne bindende retsfor skrifter i bygningsvedtægter og byplanvedtægter m. v., dels kommunernes egen anlægsvirksomhed.

Det foreslås derfor i *stk. 1*, at der pålægges kommunalbestyrelserne i det af regionplanen omfattede område en pligt til at tilvejebringe en dispositionsplan i overensstemmelse med regionplanen, og at det overlades til amtsrådet at fastsætte en frist for, hvornår dispositionsplanen for en kommune skal foreligge.

Den foreslåede pligt for kommunalbestyrelserne er ensbetydende med, at også allerede godkendte dispositionsplaner må optages til revision i fornødent omfang.

Den omhandlede dispositionsplanpligt foreslås at skulle indtræde, så snart en kommune er blevet omfattet af regionplanen. Ved en eventuel partiel godkendelse af regionplanen vil dispositionsplanpligten efter *stk. 1* kun påhvile de kommuner, der direkte berøres af den godkendte del af regionplanen. Det følger af lovforslaget § 6, stk. 2, at der ved fremkomsten af et tillæg til regionplanen opstår en pligt for de deraf berørte kommuner til i fornødent omfang at revidere foreliggende dispositionsplaner.

En dispositionsplan skal efter de gældende regler godkendes af boligministeriet, idet en således godkendt dispositionsplan er en betingelse for en lempelse af den pågældende kommunes byplanpligt efter byplanlovens § 1. Med indførelsen af en lovbestemt regionplanlægning, der er bindende for kommunalbestyrelserne, må det imidlertid være naturligt at overlade kontrollen med dispositionsplanlægningens indhold til regionplanmyndigheden. Det foreslås derfor i *stk. 2*, at amtsrådet skal godkende en kommunalbestyrelses forslag til dispositionsplan, således at det overlades til amtsrådet at påse dispositionsplanens overensstemmelse med regionplanen.

I hidtidig dispositionsplanpraksis har boligministeriets godkendelse af en dispositionsplan haft

bl. a. den retsvirkning, at kommunalbestyrelsen ikke uden boligministeriets samtykke måtte foretage dispositioner, der ville indebære en fravigelse af dispositionsplanen. Det foreslås i *stk. 3*, at amtsrådets godkendelse af en dispositionsplan for en kommune tillægges en lignende retsvirkning med dispensationskompetencen henlagt til amtsrådet. Også i overensstemmelse med hidtidig dispositionsplanpraksis foreslås det endvidere, at amtsrådet skal kunne knytte denne virkning allerede til et af kommunalbestyrelsen vedtaget forslag til dispositionsplan.

De foreslåede bestemmelser i *stk. 2* vil først finde anvendelse, når den første regionplan for hovedstadsområdet er godkendt helt eller delvis. Indtil da vil dispositionsplaner for kommuner i hovedstadsområdet fortsat være at godkende af boligministeriet, men det er i lovforslagets § 13, nr. 4, foreslået bestemt, at godkendelse først kan ske efter, at der er indhentet en udtalelse over dispositionsplanforslaget fra amtsrådet.

Bestemmelserne i *stk. 4* findes nødvendige til sikring af, at regionplanen bliver udfyldt ved primærkommunal supplerende planlægning. De foreslåede bestemmelser svarer i princippet til byplanlovens § 1, *stk. 7*, og har en parallel i lovforslagets § 10, *stk. 2*, for så vidt angår byplanvedtægter m. v.

Til § 9.

Med etableringen af en lovbestemt bindende regionplanlægning og den i lovforslagets § 8 foreslåede ordning for kommunernes dispositionsplanlægning vil der være skabt grundlag for en decentralisering af visse af boligministeriets beføjelser i henhold til byplanloven.

Efter de gældende regler i byplanloven er det boligministeriet, som godkender kommunalbestyrelsernes forslag til byplanvedtægter (§ 1, *stk. 1*) og i forbindelse hermed tager stilling til eventuelle indsigelser mod og ændringsforslag til det til offentligt eftersyn fremlagte vedtægtsforslag (§ 7, *stk. 1-2*). Det er endvidere overladt til boligministeriet at træffe bestemmelse om, hvorvidt der skal ske fornyet fremlæggelse til offentligt eftersyn af et ændret vedtægtsforslag, inden det eventuelt godkendes (§ 7, *stk. 3*). Boligministeriet, der er klagemyndighed for kommunalbestyrelsens afslag på en ansøgning om foretagelse af en handling, der strider mod et til offentligt eftersyn fremlagt vedtægtsforslag (§ 8, *stk. 1*), kan forlænge den foreløbigt bindende virkning af et sådant vedtægtsforslag med indtil 6 måneder (§ 8, *stk. 2*) og kan efter kommunalbestyrelsens begæring nedlægge foreløbigt forbud mod foretagelse af hand-

linger, der kan ventes at komme i strid med en under udarbejdelse værende byplan (§ 9).

Det foreslås i *stk. 1*, at disse beføjelser for boligministeriet overføres til amtsrådet fra det tidspunkt at regne, hvor amtsrådet har godkendt en dispositionsplan for den pågældende kommune i medfør af lovforslagets § 8, *stk. 2*. Det findes naturligt, at der tillægges den myndighed, der har godkendt det oversigtelige grundlag for kommunens byplanlægning, ret og pligt til at påse, at den supplerende planlægning i byplanvedtægter finder sted i overensstemmelse med dette grundlag.

Man har ikke ved lovforslaget fundet anledning til at muliggøre en videre påklage til boligministeren af amtsrådets afgørelse vedr. godkendelse af forslag til byplan eller afslag heraf, eller til at muliggøre en påklage til boligministeren af amtsrådets afgørelse, efter klage til rådet, over en kommunalbestyrelsens afslag på en ansøgning om tilladelse til en handling i strid med et fremlagt forslag til byplanvedtægt (byplanlovens § 8, *stk. 1*), d. v. s. dispensation fra det fremlagte forslag. Derimod er det fundet rigtigt at indrømme den grundejer m. v., der omfattes af amtsrådets foreløbige forbud i medfør af byplanlovens § 9, en ret til at påklage et sådant forbud til boligministeren.

Til § 10.

I byplanlovens § 1, *stk. 6-8*, findes bestemmelser om, at boligministeriet med byplannævnets samtykke kan pålægge en kommune at tilvejebringe en byplan og bringe de deri omhandlede anlæg til udførelse samt — hvis et sådant påbud ikke efterkommes — på kommunens bekostning foranledige byplanen tilvejebragt og de omhandlede anlæg udført. Disse bestemmelser foreslås for hovedstadsrådets vedkommende ophævet (lovforslagets § 19, *stk. 2*) og afløst af bestemmelserne i lovforslagets § 10, *stk. 1 og 2*, fra det tidspunkt at regne, hvor amtsrådet har godkendt en dispositionsplan for den pågældende kommune i medfør af lovforslagets § 8, *stk. 2*.

De foreslåede nye bestemmelser indebærer, at de nævnte beføjelser for boligministeriet overføres til amtsrådet, uden at byplannævnet skal medvirke. Det findes naturligt at tillægge alene amtsrådet som ansvarlig for regionplanens realisation beføjelsen til i fornødent omfang at sikre regionplanens gennemførelse ved hjælp af supplerende og udfyldende byplanvedtægter med bindende virkning for borgerne.

Efter vedtagelsen af (lands)byggeloven i 1960 har kommunernes byplanmæssige intentioner imidlertid i vidt omfang fået udtryk i de for borgerne bindende byplanmæssige bestemmelser i kommunernes bygningsvedtægter. Disse bestemmelser, især bygge-

områdefastlæggelsen, har i en vis udstrækning gjort det upåkrævet for kommunerne at tilvejebringe byplanvedtægter i medfør af byplanloven. Det vil derfor være et led i regionplanens virkeliggørelse, at amtsrådet også får indseende med bygningsvedtægternes byplanmæssige bestemmelser. Idet der i øvrigt henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 13, nr. 5, skal det til de foreslåede bestemmelser om bygningsvedtægter i § 10, stk. 1 og 2, anføres, at de — som en parallel til bestemmelserne om byplanvedtægter — indeholder en beføjelse for amtsrådet til at pålægge en kommunalbestyrelse at tilvejebringe byggeområdebestemmelser i kommunens bygningsvedtægt til udfyldning af den godkendte dispositionsplan eller i givet fald selv tilvejebringe disse bestemmelser.

Den i stk. 2 foreslåede adgang for amtsrådet til at påbyde de i en byplanvedtægt (og ikke blot i en bygningsvedtægt) fastlagte eller forudsatte anlæg udført eller selv foranstalte deres udførelse på kommunens bekostning svarer som anført til de gældende bestemmelser i byplanlovens § 1, stk. 6-8. Bestemmelserne må ses i forbindelse med § 14 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet, hvorefter amtsrådet yder lån eller tilskud til kommunalbestyrelserne til fremme af regionplanens virkeliggørelse.

Til § 11.

De foreslåede bestemmelser har hensyn navnlig til tilfælde, hvor regionplanen foreskriver en større byudvikling i et område, der omfatter flere kommuner, og hvor en eller flere af disse kommuner ikke på planlægningsstidspunktet råder over fornødne ressourcer i økonomisk eller teknisk henseende. Med henblik særligt på sådanne tilfælde foreslås der tilagt amtsrådet en ret til at overtage den detaljerede byplanlægning for området. Bestemmelserne udgør således et supplement til bestemmelserne i lovforslagets § 8, stk. 4, og § 10, stk. 1 og 2. Endvidere vil amtsrådet naturligvis altid kunne deltage i et samarbejde med de pågældende kommuner.

Til § 12.

Hele hovedstadsområdet er i dag opdelt i i alt 9 byudviklingsområder. Byudviklingsudvalgene — et for hvert byudviklingsområde — vedtager til byplannævnets godkendelse byudviklingsplaner, hvorved arealer overføres fra landzone til byzone, ligesom byudviklingsudvalgene har beføjelse til at meddele tilladelser til udstykning og bebyggelse m. v. i landzone.

Denne byudviklingsplanlægning finder allerede nu sted som en helhedsplanlægning for større om-

råder med flere kommuner. Også i den kommende regionplan for hovedstadsområdet vil grænsedragningen for byzonerne blive et væsentligt led. Regionplanen vil imidlertid ikke som byudviklingsplanerne fastlægge den nøjagtige afgrænsning af byzonerne, og der vil fortsat — også af hensyn til grundejerne — være behov for en nærmere konkretisering og præcisering af regionplanens indhold i så henseende.

Imidlertid findes det ikke rationelt at bibeholde byudviklingsudvalgene i hovedstadsområdet efter fremkomsten af en regionplan, men disse vil kunne afløses af amtsrådet. Den omhandlede konkretisering og præcisering i henhold til by- og landzonenloven inden for regionplanens retningslinier af byzoner og sommerhusområder vil kunne ske ved afgrænsninger af byggeområder i kommunernes bygningsvedtægter eller ved udarbejdelse af byplanvedtægter. Også disse vedtægter kan medføre, at et areal overføres fra landzone til byzone, jfr. by- og landzonenlovens § 2, stk. 1, nr. 3 og 4. Ved godkendelsen af bygningsvedtægter og byplanvedtægter skal det påses, at disse dispositioner er i overensstemmelse med regionplanen.

Ophævelsen af byudviklingsudvalgene og beføjelsernes overføring til amtsrådet inden for hovedstadsområdet foreslås i § 12 hensukket til administrativ beslutning, idet ophævelsen må være afhængig af, i hvilken udstrækning regionplanen godkendes.

For at kravet i by- og landzonenlovens § 4 til rummeligheden af byzoner, som skal omfatte en egn i dens helhed for hovedstadsområdets vedkommende fortsat kan opfyldes på grundlag af en helhedsplanlægning vil det være nødvendigt at bibeholde byudviklingsudvalgene, i hvert fald indtil en regionplan, der omfatter det pågældende område, er godkendt. Indtil byudviklingsudvalgene ophæves, vil det således fortsat være muligt at fastlægge nye byzoner ved byudviklingsplan. Det følger af lovforslagets § 13, nr. 1, at amtsrådet skal have lejlighed til at udtale sig om en ny byudviklingsplan, førend denne kan godkendes.

En ophævelse af et byudviklingsudvalg må indbefatte, at udvalgets geografiske virkeområde ikke længere skal udgøre et byudviklingsområde, som dette er defineret i by- og landzonenlovens § 3, og derfor ikke længere vil være omfattet af by- og landzonenlovens særregler for byudviklingsområder i lovens § 4, stk. 2, § 5 og § 9, stk. 1. Administrationen af landzonebestemmelserne vil overgå til amtsrådet. Endvidere vil de særlige krav til rummeligheden af byzoner i byudviklingsområder og forpligtelsen for kommunerne til at medvirke til bygge-

modning af byzonerne bortfalde. Det må imidlertid påregnes, at disse opgaver vil blive varetaget af amtsrådet for hovedstadsområdet, jfr. også lovforslagets § 9 og § 14 i forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet. Hertil kommer, at en række af disse spørgsmål vil blive optaget til behandling i forbindelse med den kommende generelle reform af planlægningslovgivningen, førend de nugældende bestemmelser vil ophøre at have gyldighed i hovedstadsområdet.

Til kapitel 3.

En regionplan for hovedstadsområdet vil først nogen tid efter lovens ikrafttræden kunne foreligge vedtaget og godkendt efter de regler, der er indeholdt i kapitel 1. Det findes imidlertid ønskeligt allerede med virkning fra lovens ikrafttræden at tillægge amtsrådet forskellige beføjelser inden for den fysiske planlægning og administrationen af planlægningslovgivningen, således at der så tidligt som muligt tillægges amtsrådet indflydelse på udviklingen.

Der foreslås derfor i kapitel 3 optaget nogle bestemmelser, som ikke alene skal være gældende efter godkendelsen af en regionplan for området, men have virkning straks fra lovens ikrafttræden.

Til § 13.

I denne paragraf er samlet de tilfælde, hvor det af hensyn til regionplanlægningen er ønskeligt, at der foreligger en udtalelse fra amtsrådet, førend vedkommende myndighed m. v. træffer sin beslutning.

ad nr. 1. Så længe byudviklingsudvalgene opretholdes, jfr. bemærkningerne til lovforslagets § 12, vil det være af væsentlig betydning for en koordineret planlægning af byudviklingen i hovedstadsområdet, at amtsrådet som regionplanmyndighed inddrages i bedømmelsen af den fastlæggelse af nye byzoner i området, som finder sted ved byudviklingsplan.

ad nr. 2. I medfør af naturfredningslovens § 13 og 14 vil meddelelse om rejnsning af fredningssager og møder i fredningssager tilgå amtsrådet, ligesom amtsrådet principielt også i medfør af naturfredningslovens § 11 vil kunne rejse fredningssager. Normalt vil fredningssager blive rejst af fredningsplanudvalg som led i en langsigtet planlægning om friholdelse og beskyttelse af særligt naturfredningsværdige områder.

En sådan planlægning må i denne forbindelse karakteriseres som en sektorplanlægning med det hovedsigte at friholde landskaber og åbne dem for befolkningen som fritidsområder. Denne planlægning sker under ministeriet for kulturelle anliggender og udføres i regionen af det af ministeriet nedsatte fredningsplanudvalg for Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter. Udvalget består ifølge

naturfredningslovens § 6 af repræsentanter for kommunerne i området og for ministerierne samt af sagkyndige. Et flertal af medlemmer skal være folkevalgte.

En fredningsplan skal ifølge lovens § 37 godkendes af ministeren for kulturelle anliggender efter samråd med overfredningsnævnet og har efter bekendtgørelse i Statstidende den retsvirkning, at tilstanden på de områder, som er omfattet af planen, ikke må forandres uden fredningsplanudvalgets tiladelse.

Som andre sektorplanlægninger står fredningsplanlægningen i et gensidigt afhængighedsforhold til regionplanlægningen, jfr. herved også lovforslagets § 3.

ad nr. 3. Ifølge saneringslovens § 26 kan boligministeren efter indstilling fra en kommunalbestyrelse beslutte, at et større, sammenhængende byområde med usund eller brandfarlig bebyggelse eller i øvrigt utidssvarende boliger skal undergives storsanering. Det er en betingelse for, at et område kan undergives sådan storsanering, at den overvejende del af bebyggelsen i området må forventes at skulle nedrives som led i saneringen. Efter saneringslovens § 30 kræver boligministerens beslutning om storsanering tilslutning fra folketingets boligudvalg.

Storsanering vil således indebære en betydelig byfornyelse, og det må antages, at denne byfornyelse vil have væsentlige regionplanmæssige konsekvenser. Det foreslås derfor, at amtsrådet tilsikres en udtalelsesret over en kommunalbestyrelses indstilling til boligministeren om storsanering. Efter regionplanens godkendelse vil bestemmelsen herom være en naturlig videreførelse af lovforslagets § 2, stk. 2 og 3, hvorefter regionplanen skal indeholde hovedretningslinier for byfornyelsen i de eksisterende bysamfund og retningslinier for tidsfølgen af byfornyelsesopgaverne.

ad nr. 4 og 5. Med bestemmelserne i lovforslagets §§ 8 og 9 overføres boligministerens godkendelseskompetence over for dispositionsplaner og byplanvedtægter til amtsrådet.

Det ville være en parallel til amtsrådets godkendelsesbeføjelse over for dispositionsplaner og byplanvedtægter, at også de byplanmæssige bestemmelser i de kommunale bygningsvedtægter skulle godkendes alene af amtsrådet, der derved kunne påse deres overensstemmelse med regionplanen.

Disse bestemmelser udgør imidlertid et integreret led i hele bygningsvedtægten, hvori der fastsættes nærmere bestemmelser om en lang række forhold, hvorfor den nugældende ordning, hvorefter boligministeriet stadfæster bygningsvedtægter, er foreslået opretholdt.

For at give amtsrådet indflydelse på indholdet af de byplanmæssige bestemmelser i bygningsvedtægterne foreslås der på denne baggrund i stedet tillagt amtsrådet en ret til at udtale sig over for en kommunalbestyrelses forslag til grundkreds- og byggeområdebestemmelser i bygningsvedtægten.

De anførte bestemmelser vedr. dispositionsplaner og byplanvedtægter får først virkning, når regionplanen er godkendt, henholdsvis når amtsrådet har godkendt en dispositionsplan for den pågældende kommune. Der bliver således tale om en successiv kompetenceoverførsel. Allerede under udarbejdelsen af regionplanen bør amtsrådet imidlertid have indseende med indholdet af de planer og vedtægtsbestemmelser, på hvilke amtsrådet senere vil få en afgørende indflydelse.

Efter de foreslåede bestemmelser skal amtsrådet derfor udtale sig både om dispositionsplaner, byplanvedtægter og bygningvedtægter.

ad nr. 6. I Københavns kommune kan der fastlægges byggeområder ved kommunalbestyrelsens beslutning, uden at beslutningen — som i det øvrige land — kræver boligministerens godkendelse. Denne særstilling for Københavns kommune vil næppe kunne opretholdes efter en generel reform af planlægningslovgivningen, og som en parallel til forslaget § 13, nr. 5, bør amtsrådet allerede nu have lejlighed til at vurdere og udtale sig om den regionplanmæssige virkning af en påtænkt byggeområdefastlæggelse i Københavns kommune.

ad nr. 7. Regionplanen vil efter lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 3, indeholde retningslinier for beliggenheden af større tekniske anlæg og større offentlige institutioner, og efter regionplanens godkendelse har kommunalbestyrelserne efter lovforslagets § 7 pligt til at udføre deres anlægsdispositioner i overensstemmelse med disse retningslinier.

På grund af den væsentlige regionplanmæssige betydning af placeringen af større offentlige anlæg og institutioner bør der for det første tilsikres amtsrådet underretning om planer herom allerede under regionplanens udarbejdelse og for det andet tillægges amtsrådet en udtalelsesret over planerne.

Medens regionplanen ifølge lovforslagets § 7 kun er bindende for den kommunale anlægsvirksomhed, omfatter forelæggelsespligten efter nr. 7 også statsmyndigheder og koncessionerede og tilsvarende virksomheder som f. eks. telefon- og el-selskaberne.

Efter godkendelsen af en regionplan må den i nr. 7 foreslåede forelæggelsespligt og amtsrådets udtalelsesret ventes at ville medføre en betydelig faktisk indflydelse for amtsrådet på også de anlægsdispositioner inden for hovedstadsområdet, som

træffes af statsmyndigheder og koncessionerede virksomheder.

Til § 14.

Efter lovforslagets § 2, stk. 3, nr 1, skal regionplanen fastsætte tidsfølgen for udbygningen af byzonerne i hovedstadsområdet og dermed foreskrive en etapedeling af udbygningen.

Amtsrådet bør imidlertid allerede under udarbejdelsen af regionplanen have beføjelse til at modsætte sig en byggemodning af arealer, hvor dette kan præjudicere regionplanens indhold. Endvidere findes det navnlig som følge af den forventelige ret generelle tidsfølgeangivelse i regionplanen ønskeligt at tillægge amtsrådet en udtrykkelig beføjelse til at forlange tidsfølgeplanen overholdt så vidt, at en kommunalbestyrelse kan pålægges indtil videre ikke at investere i byggemodning af nærmere afgrænsede områder. Den sidstnævnte beføjelse for amtsrådet kan også tænkes at få betydning i tilfælde, hvor det bliver nødvendigt at foretage revisioner af regionplanen på grund af en oprindelig uforudset særlig udvikling.

Til § 15.

Bestemmelsen pålægger amtsrådet en bistandspligt overfor kommunalbestyrelserne med hensyn til en koordinering af byplanlægningen og vil navnlig have betydning for så vidt angår kommunernes dispositionsplaner. Hjemmelen for boligministeren til at nedsætte fælleskommunale samordningsudvalg, jfr. byplanlovens § 3, er i lovforslagets § 19, stk. 1, foreslået ophævet for hovedstadsområdet.

Det findes i øvrigt rimeligt som et supplement til lovforslagets §§ 8-11, og § 14, nr. 4-6, at pålægge amtsrådet en pligt til at rådgive den kommune, der måtte anmode derom, angående udformningen af byplanlægningen i kommunen.

Til § 16.

Det findes ønskeligt, at landsplanlægningen kan støtte sig til amtsrådet for så vidt angår nødvendige oplysninger vedrørende hovedstadsområdet.

Til kapitel 4.

Lovforslaget vil muligvis nødvendiggøre konsekvensændringer i andre love. Overvejelser herom er endnu ikke afsluttede.

Til §§ 17 og 18.

Efter forslaget til lov om en amtskommune for hovedstadsområdet vil amtskommunen først blive etableret med virkning fra den 1. april 1977, men som en overgangsordning skal det i lovforslagets § 19 foreslåede fælles amtsråd ifølge forslaget § 20

varetage bl. a. regionplanlægningen for hovedstadsområdet allerede med virkning fra den 1. april 1974.

Til § 19.

Efter byplanlovens § 3, stk. 1, kan der i landområder, hvor byplaner skønnes uforholdsmæssige, i stedet udarbejdes markplaner. Efter byplanlovens § 3, stk. 2 og 3, kan boligministeren nedsætte et fælleskommunalt samordningsudvalg til at koordinere byplanlægningen inden for et under flere kommuner hørende område.

Disse bestemmelser har ikke haft praktisk betydning i hovedstadsområdet, efter at dette er blevet fuldt opdelt i byudviklingsområder, og byplanlovens § 3, stk. 2 og 3, må endvidere anses for overflødige ved siden af lovforslagets § 15. Det foreslås derfor i lovforslagets *stk. 1*, at disse bestemmelser ophæves for så vidt angår hovedstadsområdet.

I *stk. 2* foreslås en successiv ophævelse af bestemmelserne i byplanlovens § 1, stk. 5-9. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 10 for så vidt angår ophævelsen af byplanlovens § 1, stk. 6-8. Efter byplanlovens § 1, stk. 5, kan boligministeren fritage en kommune for eller lempe dens byplanpligt, og efter stk. 9 afgør boligministeren byplanpligtens omfang. Disse sidstnævnte bestemmelser vil ikke harmonere med amtsrådets beføjelser og bør inden for hovedstadsområdet bortfalde i takt med kommunernes tilvejebringelse af dispositionsplaner på grundlag af regionplanen.

Til *stk. 3* bemærkes:

Da der af hensyn til både kommunerne og grundejerne er et behov dels for nøjagtige afgrænsninger af byzoner og sommerhusområder, og dels at kontinuiteten i denne opdeling ikke brydes, er der som § 20, stk. 3, foreslået en mulighed for at udskyde ikrafttrædelsen af § 8, stk. 2.

Til *stk. 4* bemærkes:

Ifølge byplanlovens § 4, stk. 3 og 5, består byplannævnets hovedstadsafdeling af 14 stemmeberet-

tigede og 2 ikke-stemmeberettigede medlemmer. Boligministeren udpeger formanden og 2 sagkyndige medlemmer uden stemmeret. 8 medlemmer udpeges af primærkommunerne i hovedstadsområdet, 3 medlemmer af primærkommunale sammenslutninger, 1 medlem af Amtsrådsforeningen i Danmark og 1 medlem af Dansk Byplanlaboratorium.

Efter by- og landzonelovens § 21, stk. 3, skal forslag til nye byudviklingsplaner eller ændring af bestående planer godkendes af byplannævnet, der ved godkendelsen kan foretage sådanne ændringer i planerne, som det finder hensigtsmæssige.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 12 vil det fortsat være muligt at fastlægge nye byzoner ved byudviklingsplan, indtil byudviklingsudvalgene i hovedstadsområdet ophæves efter fremkomsten af en regionplan. Ved bestemmelsen i lovforslagets § 13, nr. 1 er der som en overgangsordning med virkning allerede fra lovens ikrafttræden tilsikret amtsrådet en udtalelsesret, forinden en byudviklingsplan for en del af hovedstadsområdet kan godkendes.

Med den sammensætning, som byplannævnets hovedstadsafdeling har, forekommer det ikke muligt at bibeholde nævnet som godkendelsesmyndighed for byudviklingsplaner inden for hovedstadsområdet. Det foreslås derfor, at boligministeren overtager godkendelsesbeføjelsen i overgangsperioden, indtil byudviklingsplanlægningen ved særlige byudviklingsudvalg helt ophører.

En fuldstændig ophævelse af byplannævnets hovedstadsafdeling findes ikke mulig på indeværende tidspunkt, hvor nævnet har den stadig aktuelle opgave i henhold til frigørelsesafgiftslovens § 19 A at træffe afgørelse om, hvorvidt loven skal finde anvendelse på et landzoneareal, der før den 1. januar 1970 er disponeret til bymæssig bebyggelse eller sommerhusbebyggelse. Denne opgave for byplannævnet kan vanskeligt overføres til anden myndighed.